

SN – 154

- 29 -

III Semester B.B.M. Examination, Nov./Dec. 2013
(Freshers and Repeaters) (2012-13 and Onwards)

SANSKRIT LANGUAGE – III

Drama and Composition : Balacharitam and Composition

Time : 3 Hours

Max. Marks : 100

Instructions : 1) Answer in **Sanskrit, Kannada or English.**

2) Questions I and VII should be answered in **Sanskrit only.**

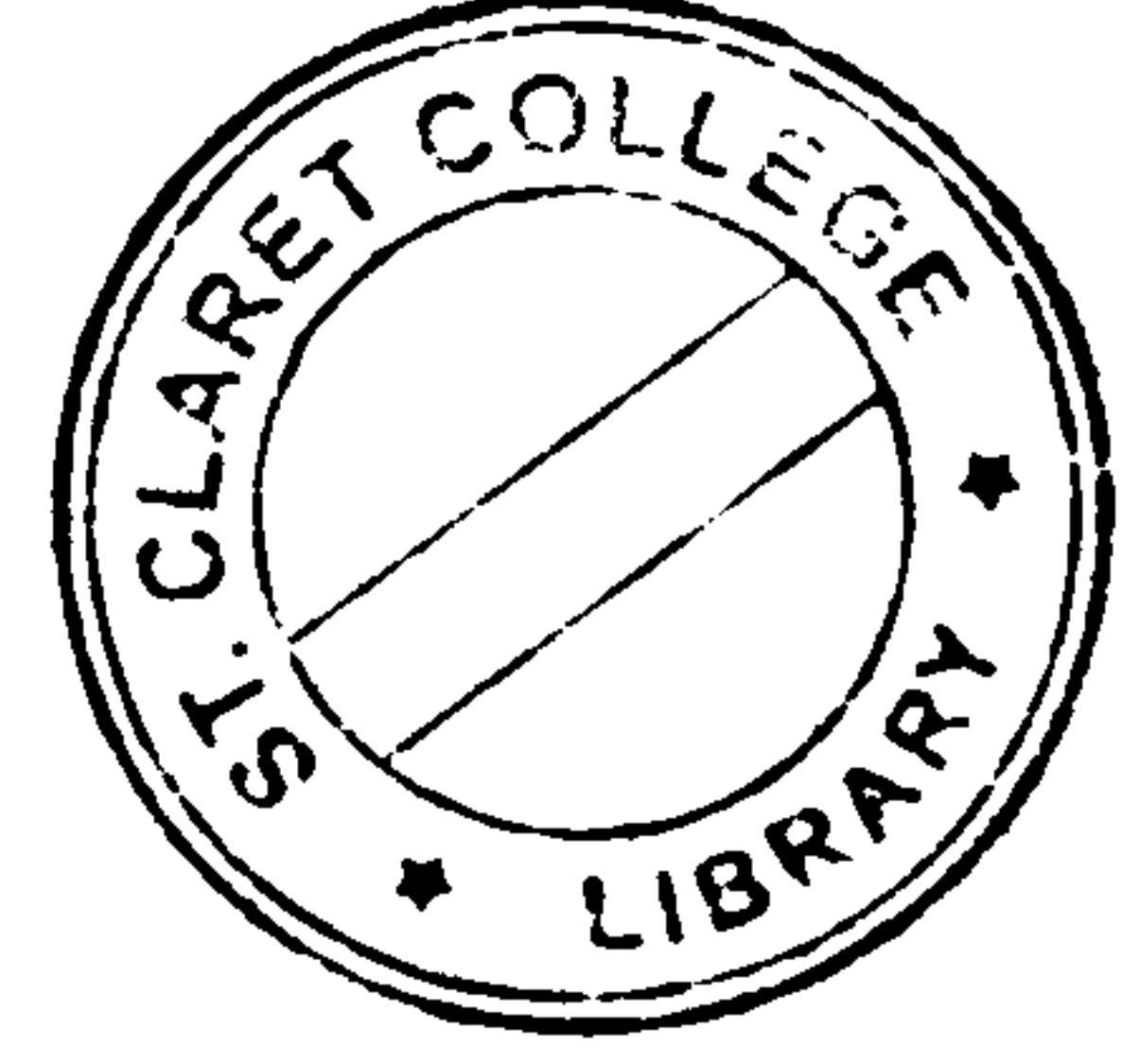
I. पञ्चदशप्रश्नानामुत्तरं एकैकवाक्येन संस्कृतभाषया लिखत ।

(1×15=15)

ಹದಿನೈದು ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಒಂದೊಂದು ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಉತ್ತರವನ್ನು ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿ ಬರೆಯಿರಿ:

Answer fifteen questions in Sanskrit only.

- 1) बालचरितनाटकस्य कर्ता कः ?
- 2) गगनसञ्चारी कः ?
- 3) बालचरिते प्रतिपाद्यं वस्तु किम् ?
- 4) त्रिलोककेतुः कः ?
- 5) अपक्रमण हेतोः केन प्रभा कृता ?
- 6) कालवर्षसम्पूर्णा का स्थिता ?
- 7) वसुदेवः कुत्र प्रभातवेलां प्रतिपालयति ?
- 8) नन्दगोपस्य पत्नी का ?
- 9) कात्यायनी का ?
- 10) शापः कस्मात् प्रदेशादागतः ?
- 11) वायसपक्षवातः किं न कम्पयितुं समर्थः ?
- 12) कस्य आज्ञा अनतिक्रमणीया इति राजश्रीः वदति ?
- 13) कस्य जन्मनि विशेषकरो विकारः ?
- 14) शौरसेनीमाता का ?
- 15) स्त्रीणामधिकतरः स्नेहो कासु भवति ?
- 16) कंसाय कः शापं दत्तवान् ?

P.T.O.

- 17) शकटवेषं गृहीत्वा कः आगतः ?
- 18) यमलार्जुनौ कौ ?
- 19) गोपकन्यकाभिः दामोदरः किं प्रक्रीडितुमागच्छति ?
- 20) यमुनाहृदे पानीयं पीत्वा के के विप्रियन्ते ?

II. द्वौ अधिकृत्य प्रबन्धरूपेण उत्तरं लिखत ।

(2×12=24)

ಯಾವುದಾದರೂ ಎರಡನ್ನು ಕುರಿತು ಪ್ರಬಂಧ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಿಸಿ :

Write an essay on **any two** of the following :

- 1) बालचरितनाटकस्य द्वितीयाङ्कमधिकृत्य सविमर्शं प्रबन्धं लिखत ।

ಬಾಲಚರಿತ ನಾಟಕದ ಎರಡನೆಯ ಅಂಕದ ವಿಮರ್ಶಾತ್ಮಕ ಪ್ರಬಂಧ ಬರೆಯಿರಿ.

Write a critical essay on the second act of the drama Bālācharitam.

- 2) भासमहाकवेः देशकालकृतीः-उद्दिश्य प्रबन्धं लिखत ।

ಭಾಸಮಹಾಕವಿಯ ದೇಶ, ಕಾಲ, ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಉದ್ದೇಶಿಸಿ ಪ್ರಬಂಧ ಬರೆಯಿರಿ.

Write an essay on the life, date and works of the poet Bhāsa.

- 3) वसुदेवस्य पात्रचित्रणं कुरुत ।

ವಸುದೇವನ ಪಾತ್ರ ಚಿತ್ರಣವನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ.

Sketch the character of Vasudeva.

III. द्वौ श्लोकौ सतात्पर्यम् अनुवादत ।

(2×6=12)

ಎರಡು ಶ್ಲೋಕಗಳನ್ನು ಅನುವಾದಿಸಿ ತಾತ್ಪರ್ಯ ಬರೆಯಿರಿ.

Translate and explain **any two** of the following Slokas.

- 1) भ्रमति नभसि विद्युच्चण्डवातानुविद्धै-

ನವಜಲದನಿನಾದೈರ್ಮೆದಿನಿ ಸಪ್ರಕಮ್ಪಾ ।

इह तु जगति नूनं रक्षणार्थं प्रजाना -

ಮಸುರಸಮಿತಿಹಂತಾ ವಿಷ್ಪುರದ್ಯಾವತಿರ್ಣಃ ॥

- 2) कोऽयं विनिष्पतति गर्भगृहं विगाह्य

उल्कां प्रगृह्य सहसाब्जनराशिवर्णः ।

भीमोग್ರದಂಷ್ಟ್ರವದನೋ ಹ್ಯಹಿಪಿಙ್ಗಲಾಕ್ಷಃ

ಕ್ರೋಧೋ ಮಹೇಶ್ವರಮುಖಾದಿವ ಗಾಂ ಪ್ರಪನ್ನಂ ॥

- 3) किं गर्जसे भुजगतो मम गोवृषेन्द्र ।
पातप्रवृद्ध इव वार्षिककालमेघः ।
एहि क्षिपामि धरणीतलमभ्युपेहि
वज्राहतस्तट इवाञ्जनपर्वतस्य ॥
- 4) मर्त्येषु जन्म विफलं मम तानि घोषे
कर्माणि चाद्य नगरे धृतये न तावत् ।
यावन्न कंसहतकं युधि पातयित्वा
जन्मान्तरासुरमहं परिकर्षयामि

IV. अनयोः एकं गद्य भागम् अनुवादत ।

(1×8=8)

ಒಂದನ್ನು ಅನುವಾದ ಮಾಡಿ.

Translate any one of the passages.

- 1) अहो तमसः प्रभुत्वम् । नाहं गन्तुं समर्थः । अये दीपिकालोकः । किन्तु खलु दुरात्मा कंसो ममापक्रमणं ज्ञात्वा दीपिकाभिः परिवृतो मां ग्रहीतुमागतो भवेत् । भवत्वहमस्य दर्पप्रशमनं करोमि । (खड्गमुत्कोशयति । निवृत्यावलोक्य) अये न कश्चिद् दृश्यते ।
- 2) अरिष्टर्षभः - तेन हि प्रवर्ततां युद्धम् ।
दामोदरः - भो गोवृषाधम ! यदि ते शक्तिरस्ति, मां पादेनैकेन स्थितं स्थानात् कम्पय ।
अरिष्टर्षभः - कोऽत्र संशयः । (तथा कर्तुं चेष्टयित्वा मूर्च्छितः पतति ।)
दामोदरः - भो गोवृष ! समाश्वासिहि समाश्वासिहि । अनेन वीर्येण भवान् गर्वितः ।
अरिष्टर्षभः - (आश्वस्य, आत्मगतम्) अहो दुष्प्रसह्योऽयं बालः ।

V. चतुर्णां वाक्यानामर्थं ससन्दर्भं विवृणुत ।

(4×4=16)

ನಾಲ್ಕು ವಾಕ್ಯಗಳ ಅರ್ಥವನ್ನು ಸಂದರ್ಭ ಸಹಿತ ವಿವರಿಸಿ.

Annotate any four of the following sentences.

- 1) यत्र दैव विधास्यति, तत्र बालं गृहीत्वापक्रामामि ।
2) असत्पुरुषसेवेव दृष्टिर्निष्फलतां गता ।
3) ज्ञायतां कस्य पुत्रोऽयं किं वा जन्मप्रयोजनम् ।
4) किं दष्टः कृष्णसर्पेण बालेन न निहन्यते ।
5) तदिदानीमेव विषं संहत्य यमुनाहदान्निष्क्रमामि ।
6) कंसासुरं च यमलोकमहं नयामि ।

VI. द्वौ अधिकृत्य लघुटिप्पणीं लिखत ।

(2×5=10)

ಎರಡನ್ನು ಕುರಿತು ಲಘು ಟಿಪ್ಪಣಿ ಬರೆಯಿರಿ :

Write short notes on **any two** of the following :

- 1) वृद्धगोपालकः ।
- 2) शापः ।
- 3) प्रवेशकः ।

VII. इमं परिच्छेदं पठित्वा प्रश्नानामुत्तराणि लिखत ।

15

यस्य च मनुजस्य शारीरिकः मानसिको वा रोगः कोऽपि न भवति सः अरोगः इत्युच्यते । अरोगस्य भावः आरोग्यम् अर्थात् रोगरहितत्वम् । यस्य रोगः न विद्यते तस्य आरोग्यमस्तीति ज्ञायते । वस्तुतस्तु सर्वः आरोग्यवानेव भवति । आरोग्यस्य अभावः रोग(ः) इति वक्तुमुचितम् । रोगः कश्चन विकारः । अयं शरीरस्य अथवा मनसः अपि भवति । शारीरिकेण रोगेण मनोरोगः, मनसः विकारेण शारीरिकः रोगः अपि कदाचित् सम्भवति । आरोग्यवतः मनुजस्य चित्तमपि शुद्धं पटु च भवति । उक्तमस्ति प्राचीनैः शुद्धे चित्ते बुद्धयः सम्भवन्तीति । अतः आरोग्यं सर्वस्यापि अपेक्षितम् ।

- 1) आरोग्यशब्दस्य कः अर्थः ?
- 2) आरोग्यरहितं किमिति कथयन्ति ?
- 3) चित्तविकारेण कदाचित् किं भवति ?
- 4) आरोग्यवतः चित्तं कथं भवति ?
- 5) प्राचीनैः किमुक्तमस्ति ?